

Instytut Pamięci Narodowej - Wrocław

<https://wroclaw.ipn.gov.pl/wro/publikacje/ksiazki-wroclaw/33461,Wyrok-Workuta-Wywiad-rzeka-z-zeslancem-na-Workute-Jozefem-Wojciechowskim.html>
20.04.2024, 10:15

Wyrok Workuta. Wywiad-rzeka z zesłańcem na Workutę Józefem Wojciechowskim

Jan Stanisław Smalewski, Wyrok Workuta. Wywiad-rzeka z zesłańcem na Workutę Józefem Wojciechowskim, Wrocław 2007, 167 s.

Spisane przez Jana Stanisława Smalewskiego wspomnienia z workuckiego zesłania, wydobyte z pamięci Józefa Wojciechowskiego, to lektura i typowa, i szczególna zarazem. Typowa, bowiem opis, przywołany na kartach książki, sytuuje się w długim już ciągu bliźniaczo niekiedy podobnych doświadczeń, które stały się udziałem tych wszystkich, których wojenny i powojenny los rzucił na „niehumanitarną ziemię”. Szczególna, bo zmysł obserwacji bohatera opowieści, wsparty doświadczonym piórem J. S. Smalewskiego, zamienia się z opisu jednostkowego losu w panoramę losu zbiorowego, losu Polaka, który nie tylko przeżycia swe wiernie potrafił odtworzyć, ale i zdobył się na refleksję poświadczającą moralną ciężką zdecydowanej większości spośród tych, z którymi podczas „łagiernej” epopei się zetknął.

Józef Wojciechowski zdecydował się pozostawić swe świadectwo potomnym. Pozostawić ślad, trwały, po wielokroć budzący grozę, ale i tchnący optymizmem. I warto zapamiętać kierowane przezeń pod adresem nie tylko polskiego czytelnika przesłanie, by do wspólnej, trudnej historii „wracać jedynie ku przestrodze, jak nie należy postępować wobec współbraci”.

Słowo wstępne, Włodzimierz Suleja

Jan Stanisław
Smalewski

WYROK WORKUTA

ПОЛНЫЙ БИЛЕТ
ДЕТСКИЙ БИЛЕТ V
для поездки
в ДЕТСКИЙ Вагон
на Восточной Железнодорожной
С. Ярославль - Москва
от ст. Ярославль
до ст. Москва
10.10.1954
Л. С. С. С. С.
Л. С. С. С. С.